Erasmus+

Projekt Nr 2019-1-PL01-KA201-065421 ”Efektywne strategie w edukacji czytelniczej uczniów”

Konferencja upowszechniająca w Giżycku: maj 2022

MOTYWY i METODY – czyli dlaczego chcieliśmy realizować ten projekt i jak to zrobiliśmy.

Kazimierz Ambroziak
Powiatowy Zespół Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych
Licencja CC0

Szanowni Państwo! Wiem do kogo mówię.
Panie i panowie obecni na tej konferencji należycie do wyjątkowej grupy mieszkańców Polski, Litwy i Łotwy.

Jesteście **CZYTELNIKAMI ZAANGAŻOWANYMI**.

Lubicie czytać książki i to robicie z ochotą. Liczba czytanych przez Was książek jest większa niż 7 tomów w roku. Czytacie książki w formacie tradycyjnym i cyfrowym. Czytacie beletrystykę i książki związane z waszym zawodem. Wypożyczacie z biblioteki, kupujecie, otrzymujecie od znajomych.
Macie podręczną bibliotekę w domu liczącą więcej niż 100 tomów.
Cały czas rozwijacie się intelektualnie, wnosicie znaczący wkład w rozwój lokalnej społeczności i całego kraju.

Szkoda, że takich jak Wy, w Polsce jest tylko 13 % dorosłej ludności tj. ok. 4,25 mln osób.

Waszymi sojusznikami są **CZYTELNICY NIEZAANGAŻOWANI**. Osoby z tej grupy (terminologia i liczby pochodzą Raportu Biblioteki Narodowej) też czytają dużo, ale różnią się od WAS tym, że nie lubią czytać. Czytają, gdyż wiedzą, że jest to im potrzebne. Ale na konferencję o czytelnictwie nie przyjdą.

Takich osób w Polsce jest 7 % dorosłej ludności tj. ok. 2,3 mln osób.

Do osób rozwijających się intelektualnie można również zaliczyć grupę „**NIECZYTAJĄCYCH KSIĄŻEK**" (terminologia według Raportu Biblioteki Narodowej) ale intensywnie czytających wartościową prasę i podobne informacje z Internetu. Są to najczęściej mężczyźni (60%) w wieku 30–49 lat, robotnicy i prywatni przedsiębiorcy. Posiadają głównie wykształcenie techniczne średnie i zawodowe. Ta grupa liczy 5 % dorosłej ludności w Polsce tj. ok. 1,6 mln osób.

Razem te grupy liczą 13%+7%+5%=25%.

Jest to zatem co czwarty dorosły mieszkaniec Polski (4,25+2,3+1,6=8,15 mln osób).

A pozostali – czyli 75% dorosłych obywateli Polski, prawie =24 mln osób ?

Wśród tych osób Biblioteka Narodowa (raport z 2017 r.) wyróżnia dwie grupy.

Pierwsza z nich to **GENERALNIE NIECZYTAJĄCY** – czyli tacy, którzy w roku nie przeczytali ani jednej książki (w tym zawodowej). Stanowią oni aż 48% populacji dorosłych (powyżej 15 lat) Polaków czyli ok. 15,5 mln osób. Jest wśród nich 49% przedsiębiorców i samozatrudnionych, 36% menadżerów, 29% specjalistów, 50% pracujących w zawodach nierobotniczych (np. urzędników i nauczycieli). To tej grupy należą także ludzie młodzi, w tym 46% mężczyzn i 35% kobiet w wieku 15-24 lata, zatem mogą być wśród tej grupy również uczniowie szkół średnich.

Druga grupa to **CZYTELNICY TRADYCYJNI.** Czytelnicy tradycyjni lubią czytać książki, ale nie czytają ich zbyt wiele np. 1 -2 w roku. W grupie jest wyraźna przewagę kobiet (58%). Preferują czytanie książek i prasy w ich tradycyjnej postaci (papierowej). Zdarza im się korzystać z bibliotek. Czytelnicy tradycyjni stanowią 26 % dorosłej ludności w Polsce tj. ok. 8,5 mln osób

Grupy czytelników w Polsce

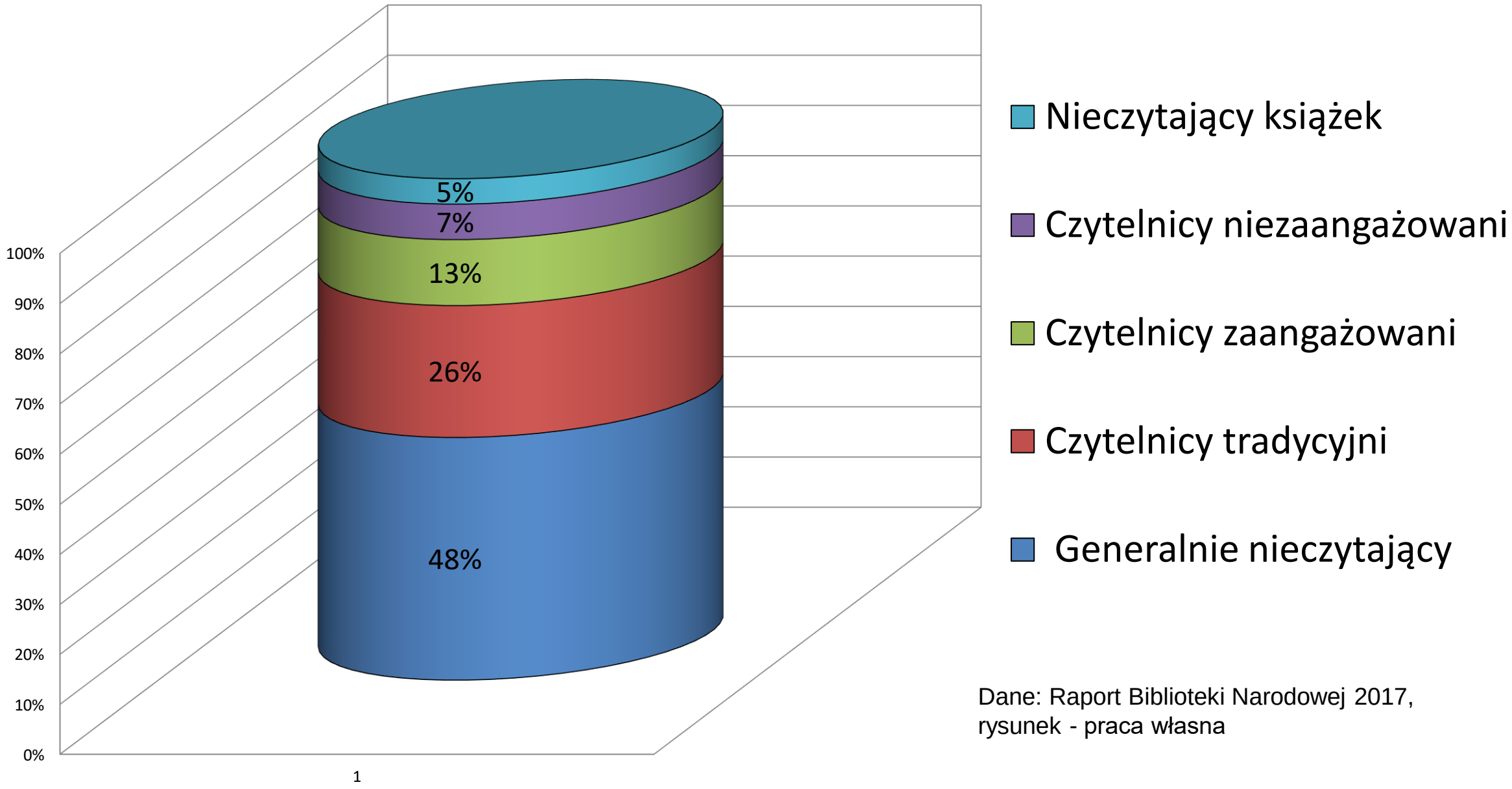

Dane: Raport Biblioteki Narodowej 2017, rysunek - praca własna

Taki podział społeczeństwa wynika w dużej mierze z naszej historii, w części z filozofii komunistycznej, ale również z wybierania innych priorytetów niż inwestowanie w rozwój intelektualny społeczeństwa.

Najgorsze jest to, że podział na te grupy może być dziedziczny.

Generalnie nieczytający – wychowają generalnie nieczytających (48% populacji).
Czytelnicy tradycyjni – wychowają czytelników tradycyjnych (26% populacji).

Zatem nadal będziemy rzeszą nisko kwalifikowanych pracowników.
Oczywiście bardzo potrzebną i cenioną w Europie.

W projekcie chcieliśmy pomóc dzieciom, którym z różnych względów nie może pomóc rodzina.

Nasz cel

Zdjęcia - zasoby projektu, rysunek praca własna

Zorganizowana edukacja czytelnicza

48% dzieci, których rodzice są generalnie nieczytają-cymi

Przedszkole

Szkoła Podstawowa

Szkoła średnia

60%(?) czytelników zaangażowa nych

Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Giżycku

Szanowni Państwo

Mimo, że do szkoły chodziłem 57 lat (7 lat szkoły podstawowej, 5 lat technikum, 5 lat studia wyższe i 40 lat pracy) oraz był to 39 dofinansowany projekt na rzecz edukacji, którego byłem autorem, to przystępując do redagowania aplikacji, musiałem zapoznać się z aktualnym stanem wiedzy na ten temat.

Przeczytałem wiec kilka książek, kilkadziesiąt artykułów, raportów, wyników badań.

Kilka przedstawionych tam problemów/zjawisk bardzo mnie zaskoczyło.

Chcę je Wam teraz przedstawić.

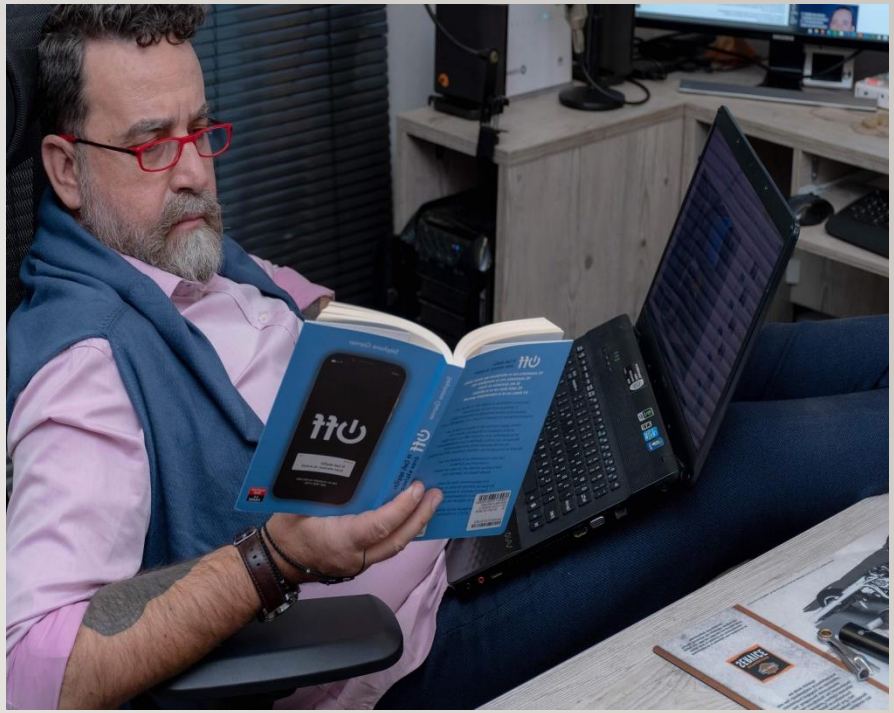

Pierwsza z tych niespodzianek.

W czytaniu książek najlepsi w Unii Europejskiej są **Szwedzi** (65% czyta więcej niż 5 książek w roku), drudzy są **Holendrzy** (52%), na trzecim miejscu **Duńczycy** (51%).

Ostatnie miejsca zajmują Włochy (19%), Rumunia (19%), Portugalia (13%). Polska ma wskaźnik 27%, 20 miejsce na 27 państw UE.

Przeanalizowałem, czy jest jakiś materialny dowód wpływu czytelnictwa. Miarą rozwoju intelektualnego społeczeństwa jest miedzy innymi innowacyjność.

Pod względem innowacyjności gospodarczej pierwsi w UE są **Szwedzi**, na trzecim miejscu **Duńczycy**, na czwartym **Holendrzy**. Włosi 19/27, Portugalia 10/27, Rumunia 27/27.

Alfred Nobel
Wikpipedia. Domena publiczna

Zbadałem jak obywatele poszczególnych państw się bogacą. Czy czytelnictwo ma na to jakiś wpływ. Brałem pod uwagę wzrost dochodu narodowego w latach 2000 -2018.

Dobrym czytelnikom, czyli Szwedom, co roku przybywa 1309 dolarów międzynarodowych siły nabywczej na osobę, Holendrom 1265 a Duńczykom 1074.

Słabym czytelnikom czyli Włochom wzrasta tylko o 606 dolarów międzynarodowych siły nabywczej, Portugalczykom o 636, a Rumunom o 1028.

Polska notuje wzrost o 1126 dolarów międzynarodowych na osobę (ale pamiętajmy o dotacjach z UE do Polski i Rumuni i transferach pieniężnych obywateli tych państw pracujących w zamożniejszych krajach UE).

Tak więc Polska może być w przyszłości bardziej zamożna niż Włochy i Portugalia, ale nigdy nie doścignie Szwecji i Holandii.

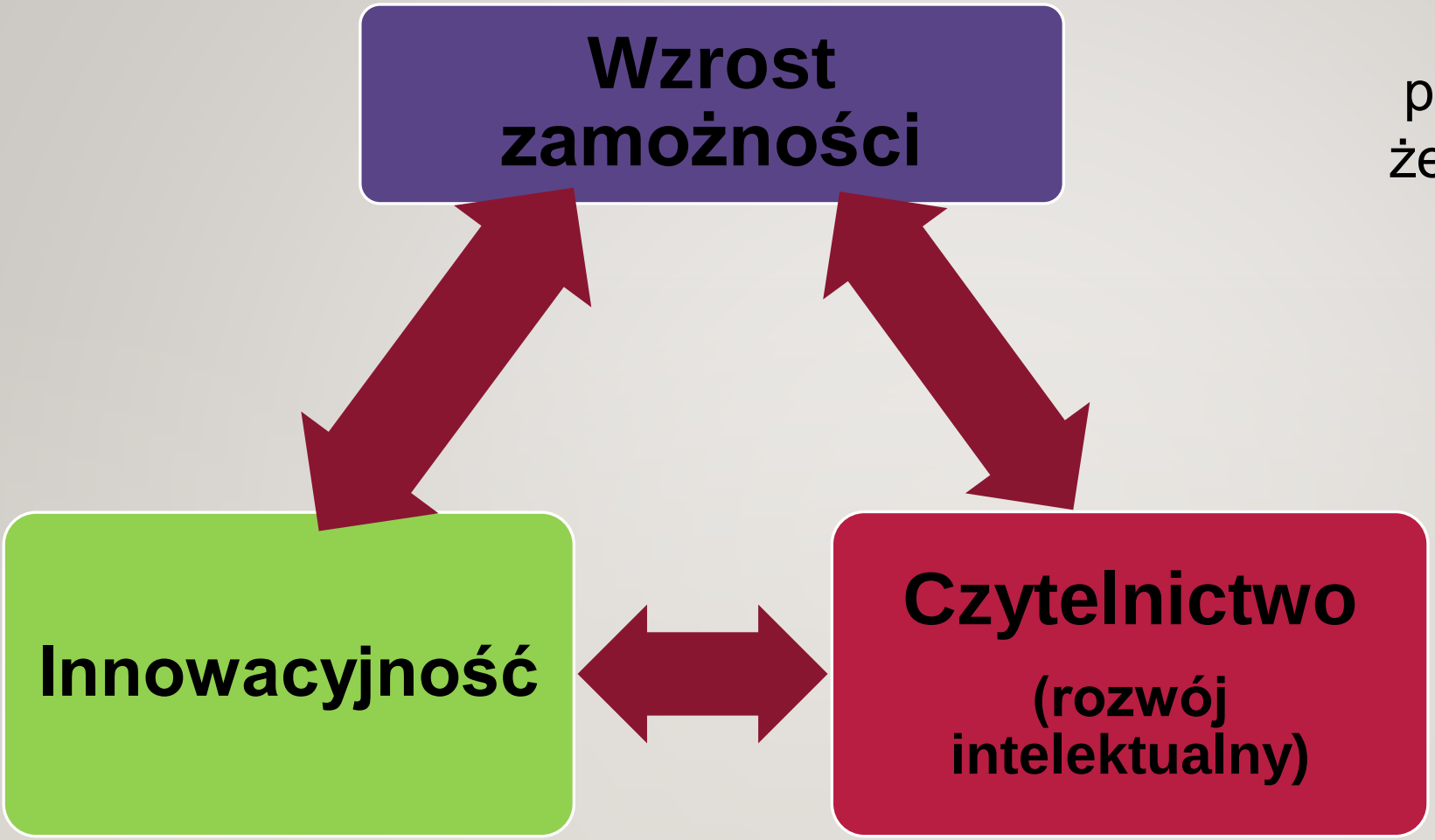

Biorąc pod uwagę powyższe dane, sądzę, że zachodzi następujący związek.

Chcemy być zamożniejsi – inwestujmy w czytelnictwo !

Poziom finansowanie branż związanych z rozwojem intelektualnym mieszkańców - edukacji (biblioteki szkolne) i kultury (biblioteki publiczne)

Wydatki (%GDP w 2017 r.)	Dania	Szwecja	Litwa	Łotwa	Polska
Edukacja	6,50%	6,70%	4,90%	5,80%	4,90%
Rekreacja, kultura i religia	1,70%	1,20%	1,50%	1,70%	1,20%
Razem Edukacja + Rekreacja, kultura i religia)	8,20%	7,90%	6,40%	7,50%	6,10%
Wydatki z budżetu na Edukację i (Rekreację,kulturę i religię) na osobę/rok w dolarach między-narodowych	4274	4186	2229	2195	1948

Dane: Eurostat, obliczenia – praca własna

Druga niespodzianka

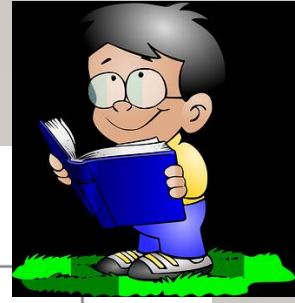

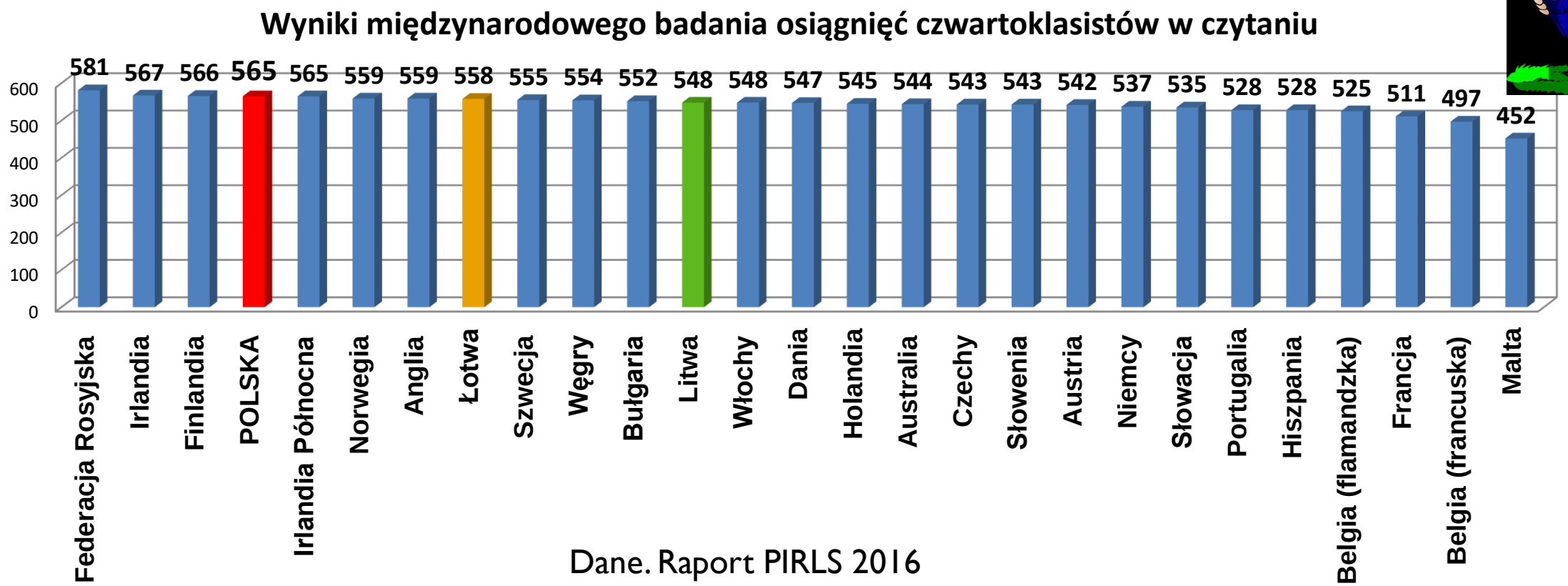

Polskie dzieci są bardzo dobrze uczone czytania. 565 pkt, to najwyższy 5 poziom. Oznacza że „**Dziecko/uczeń oddziela informacje istotne od nieistotnych, wyciąga wnioski z przesłanek jawnych rozsianych w tekście i domyślnych, interpretuje zachowania i interakcje postaci, ocenia wpływ zastosowanych środków na odbiór tekstu.**

Ale uczniowie w Polsce nie lubią czytać i nie lubią książek

(lubią mniej niż inne dzieci na świecie)

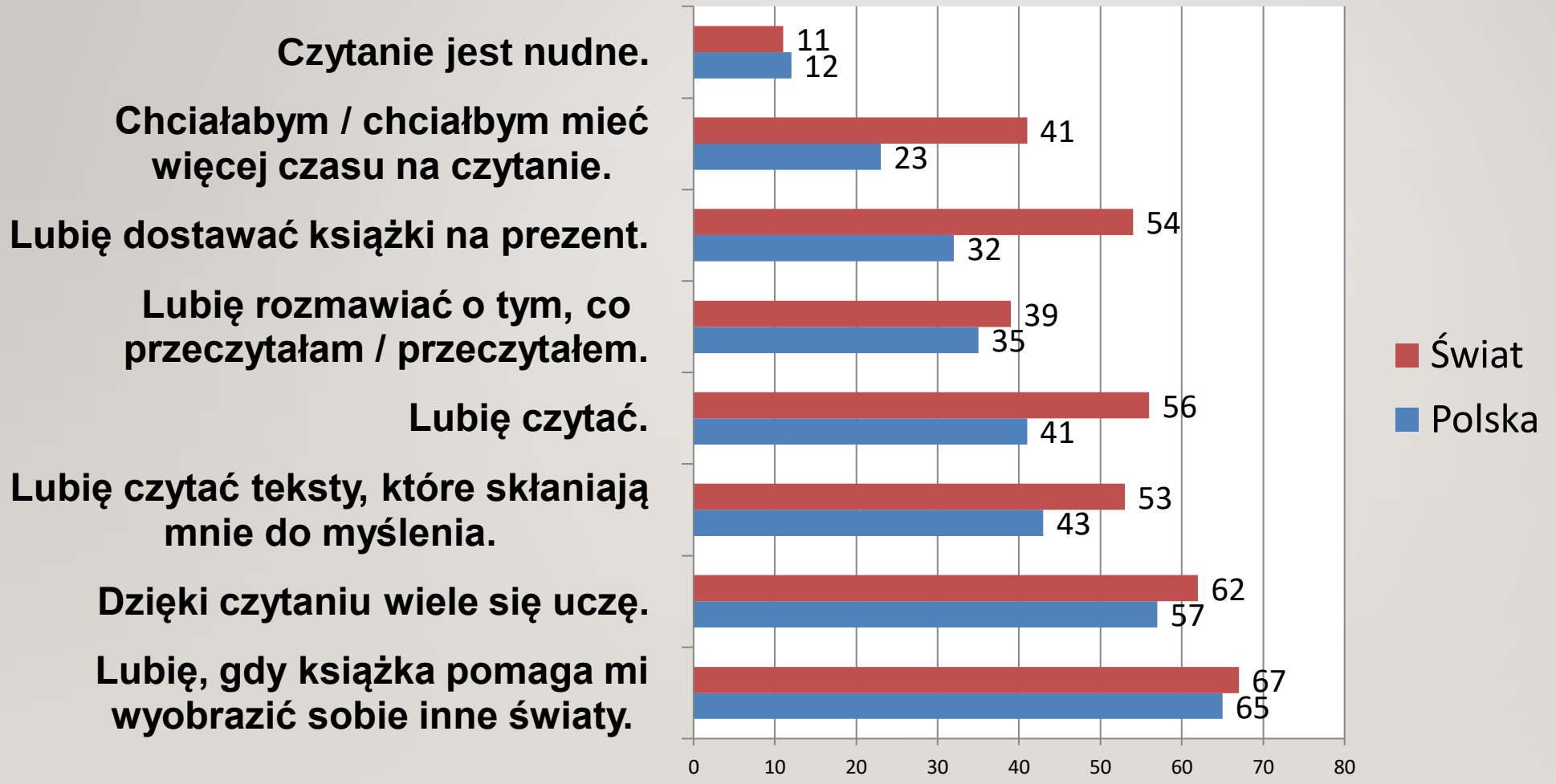

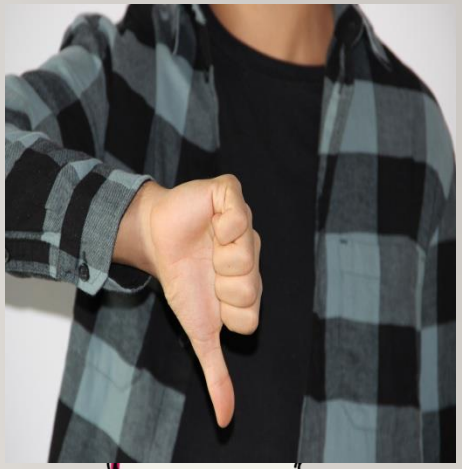

Dane: Raporty PIRLS.
Wykres praca własna

NAUKOWY FAKT
(CYTAT Z WYPOWIEDZI JIM'A TRELEASE)

Ludzie są skoncentrowani na przyjemności. Oznacza to, że wybieramy jedzenie, które lubimy, słuchamy ulubionej muzyki i odwiedzamy znajomych, których lubimy.

Zbliżamy się do tego, co powoduje przyjemność i wycofujemy się z tego, co powoduje niezadowolenie lub ból.

Jeśli dziecko rzadko doświadcza „przyjemności" z czytania i coraz częściej spotyka „nieprzyjemności", naturalną reakcją będzie wycofanie się.

Naszym celem jest stworzenie czytelników na całe życie - absolwentów, którzy nadal czytają i kształcą się przez całe życie (*). W rzeczywistości tworzymy czytelników w wieku szkolnym - ludzi, którzy czytają wystarczająco dobrze, aby ukończyć szkołę, ale prawie przestają w dniu ukończenia szkoły.

To jest istotna wada systemu edukacyjnego !!!

Trzecia Niespodzianka

Charakterystyczne cytaty

Ostatnie 30 lat badań nad czytaniem potwierdza prostą formułę - bez względu na płeć, rasę, narodowość lub pochodzenie społeczno-ekonomiczne, Ci którzy czytają najwięcej, czytają najlepiej, osiągają najwięcej i najdłużej pozostają w szkole (uzyskują najwyższe wykształcenie). Odwrotnie, ci, którzy niewiele czytają, nie mogą osiągnąć więcej.

Naród, który mało czyta, mało wie

Naród, który mało wie, podejmuje złe decyzje: w domu, na rynku, w sądzie, przy urnach wyborczych. Niewykształcona większość może przegłosować wykształconą mniejszość — to bardzo niebezpieczny aspekt demokracji".

Jim Trelease, autor książki (Podręcznik głośnego czytania)

Fotografia . *Jim Trelease* . Autor *Jim Trelease*, CC BY-SA 3.0. *https://en.wikipedia.org/wiki/Jim_Trelease#/media/File:Jim-trelease-profile--1.jpg*

Erasmus+

Projekt Nr 2019-1-PL01-KA201-065421

Efektywne strategie w edukacji czytelniczej uczniów

Effective strategies in students' reading education

Efektīvas lasīšanas stratēģijas jauniešu izglītībā

Veiksmingos mokinių skaitymo ugdymo strategijos

Partnerzy projektu "Efektywne strategie w edukacji czytelniczej uczniów"

L.p.	Nazwa partnera
1	Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Giżycku
2	Szkoła Podstawowa w Rydzewie
3	Przedszkole Nr 4 w Giżycku
4	Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Giżycku
5	Szkoła Dzukija w Alytus
6	Gimnazjum Dainava w Alytus
7	Alytuskie Centrum Kształcenia Zawodowego
8	Szkoła Nr 93 w Rydze
9	Szkoła Litewska w Rydze
10	Szkoła Techniczna w Jełgawie

W projekcie brało udział 50 osób z 10 organizacji partnerskich. Każdego partnera reprezentowała grupa 5 osób, składająca się z kierownictwa szkół, nauczycieli: bibliotek, języków ojczystych, języków obcych i innych mających największy wpływ na prowadzenie edukacji czytelniczej w szkole.

Główne działania w projekcie to krótkie 5 dniowe programy szkoleniowe dla pracowników. Zostały zorganizowane: szkolenie zdalne w Giżycku, stacjonarne w Rydze na Łotwie, w Alytus na Litwie i uzupełniające czterodniowe w Giżycku w Polsce.

Podczas szkoleń uczestnicy rozwijali kompetencje informatyczne w zastosowaniu do edukacji czytelniczej i pracy biblioteki, poznawali nowe strategie edukacji czytelniczej w poszczególnych krajach, brali udział w pokazach edukacji czytelniczej w szkołach partnerów i analizowali organizację i metody pracy bibliotek szkolnych i publicznych.

Szkolenie w Giżycku – kształcenie na odległość

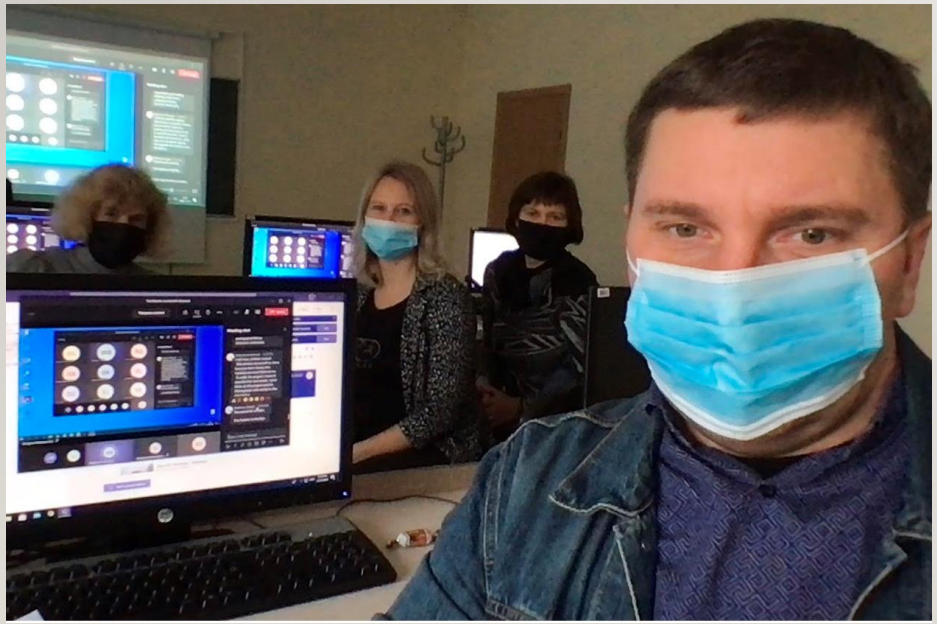

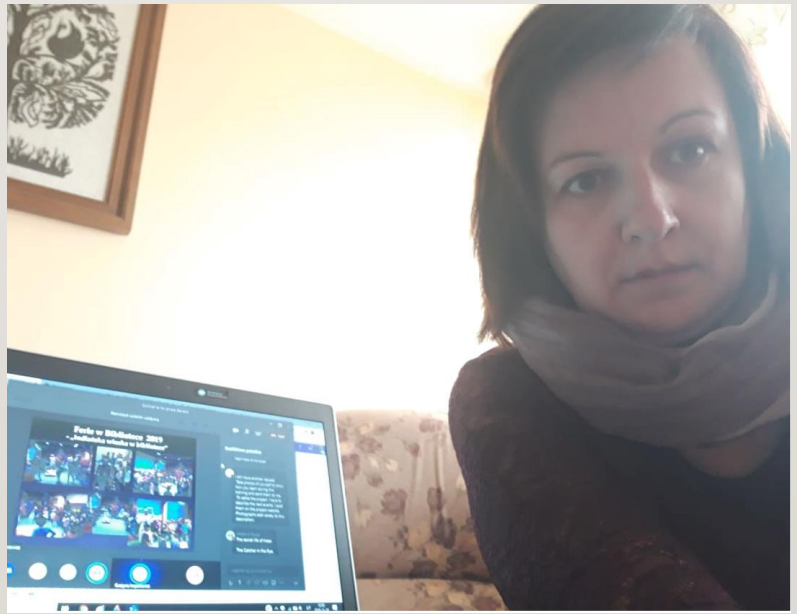

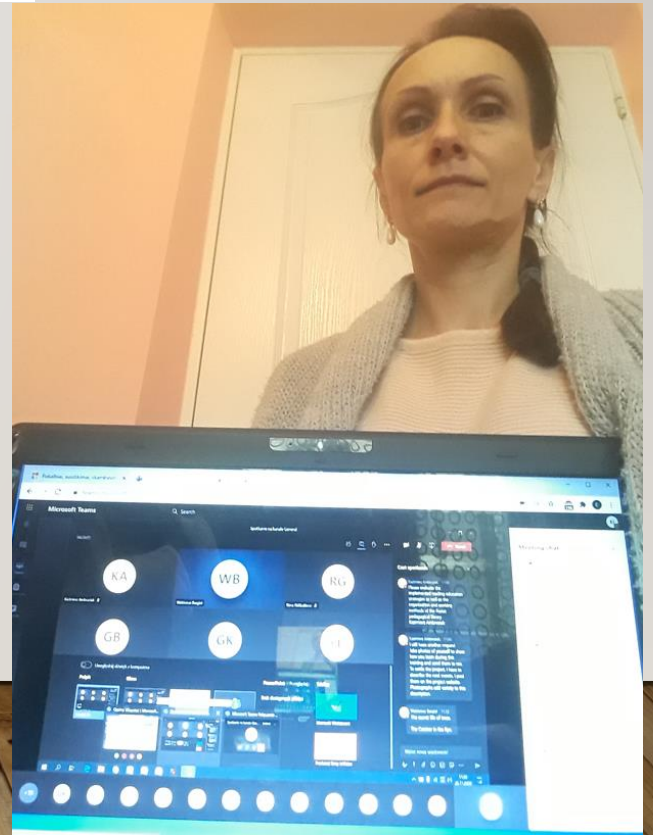

Listopad 2020 r. - szkolenie zdalne w Giżycku

Uczestnicy szkolenia znajdowali się w swoich macierzystych szkołach.

W każdym pięcioosobowym zespole była osoba tłumacząca z języka angielskiego na język narodowy.

Szkolenie prowadzili nauczyciele ze szkół partnerskich powiatu giżyckiego prezentujący organizację pracy bibliotek szkolnych , innowacyjne metody i formy edukacji czytelniczej uczniów w swoich szkołach i przedszkolu, edukację czytelniczą w Bibliotece Pedagogicznej w Giżycku, ogólnopolskie programy tj. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, Noc bibliotek, programy o zasięgu ogólnopolskim.

Ważnym elementem szkolenia był dwudniowy moduł prowadzony przez Pan Marcin Zaroda :

„Rozwijanie kompetencji informatycznych wg Ram odniesienia dla rozwoju i kompetencji cyfrowych w Europie w zastosowaniu do edukacji czytelniczej i pracy biblioteki”.

a) narzędzia przydatne w tworzeniu i edytowaniu treści (kompetencja 3) ,

b) bezpieczeństwo i ochrona danych (kompetencja 4)

c) rozwiązywania problemów.(kompetencja 5)

Treści szkolenia zrealizowane w Giżycku zostały uzupełnione w czasie szkolenia w Alytus.

Szkolenie w Rydze na Łotwie kształcenie stacjonarne

Szkolenie w Rydze- 20-24 września 2021

Była to wymiana doświadczeń w zakresie form i metod ćwiczenia u uczniów umiejętności czytania, rozumienia tekstu i roli kształcenia ustawicznego dla rozwoju i funkcjonowania człowieka. Uczestnicy szkolenia poznali:

- zasady funkcjonowania jednostek oświatowych, wykorzystywanych przez nie nowoczesnych technologii informacyjnych i programów edukacyjnych,
- wyniki najnowszych badań wskazujące poziom czytelnictwa i jego wpływ na gospodarkę Łotwy przedstawionych przez pracowników Uniwersytetu w Rydze,
- Centrum Młodzieży „Kanieris”- organizację aktywizującą młodzież do uczenia się poprzez działanie,
- pracę bibliotek szkolnych i wspaniałą Bibliotekę Narodową w Rydze,
- Muzea Rainisa i Aspazji, i innych twórców ważnych dla przekazania dziedzictwa narodowego Łotwy,
- polską szkołę w Rydze,
- wspaniale funkcjonującą szkołę Techniczną w Jełgawie,
- bibliotekę szkolną, bibliotekę dla dzieci i młodzieży „Zinitis” i bibliotekę miejską w Jełgawie.
- piękne miasto i szkoły partnerskie funkcjonujące na wysokim poziomie.

Wracaliśmy z głowami pełnymi pomysłów, z bagażem nowych możliwości i metod pracy w zakresie rozwoju czytelnictwa w naszych placówkach.

Szkolenie w Alytus na Litwie kształcenie stacjonarne

Szkolenie w Alytus - listopad 2021 r.

Uczestnicy szkolenia kontynuowali rozpoczęte w Polsce kształcenie kompetencji w zakresie wykorzystywania technologii informacyjnych w realizacji edukacji czytelniczej i pracy biblioteki, a ponad to:

- poznawali strategie rozwoju i promocji czytelnictwa na Litwie,
- zapoznali się z pracą biblioteki Centrum kształcenia Zawodowego w Alytus ,
- odwiedzili bibliotekę Miejską w Alytus,
- Bibliotekę Narodową w Wilnie.
- Nauczyciele polscy i łotewscy poznali historię powstania szkoły w Kurnenai Laurynas , jej obecnego przeznaczenia i roli dla edukacji.

Współpraca pomiędzy Miastem Alytus, jego instytucjami edukacyjnymi oraz Alytuskiem Centrum Kształcenia Zawodowego i Powiatem Giżyckim trwa 16 lat a ciągle jeszcze poznajemy nowe bardzo ciekawe miejsca, które mogą być inspiracją do rozwoju naszych placówek.

Program szkolenia uzupełniającego w Giżycku

04.05.2022 (środa)

Wizyta w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztyn

Zwiedzanie Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko Mazurskiego w Olsztynie

05.05.2022 (czwartek)

Konferencja podsumowująca projekt „Efektywnie strategie w edukacji czytelniczej uczniów”

Kim był bohater poematu Adama Mickiewicza - Konrad Wallenrod.

Zwiedzanie Zamku w Rynie.

„Wspólne czytanie polsko – litewsko – łotewskie w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Rynie”.

06.05.2022 r. (piątek)

Udział w akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom” w Przedszkole Miejskie nr 4

Udział w uroczystości 75-lecia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Giżycku

7.05.2022 Podsumowanie projektu. Zakończenie szkolenia i wręczenie certyfikatów

Zespół projektowy
Dyrektorzy szkół partnerskich oraz pracownicy wnioskodawcy tworzyli Zespół Projektowy, który ustala zasady i szczegóły działań, przeprowadzał ewaluację i organizował opracowanie rezultatów. Zespół spotkał się na 4 spotkaniach projektowych: w Giżycku, 2 krotnie w Alytusie i w Rydze. Były również organizowane spotkania online.

W wyniku zrealizowania projektu zostaną uzyskane następujące rezultaty:

1. 50 osób wzięło udział w międzynarodowych działaniach związanych z uczeniem się/nauczaniem/szkoleniami. Rodzaj działania - Krótkie programy szkoleniowe dla pracowników. Łączny czas trwania (dni) – 19 dni.
2. 50 uczestników projektu opracowało Otwarte Zasoby Edukacyjne prezentujące metody edukacji czytelniczej uczniów w szkołach i przedszkolu.
3. 10 zespołów szkolnych opracowało nowe szkolne strategię prowadzenia edukacji czytelniczej uczniów.
4. 10 zespołów szkolnych opracowało nowe modele funkcjonowania szkolnej biblioteki w organizacjach partnerów.
5. Zostały zwiększone kompetencję cyfrowe 50 uczestników projektu, które będą wykorzystywane w prowadzeniu edukacji czytelniczej.
6. Zostały opracowane trzy rekomendacje do władz samorządowych i państwowych wskazujące na potrzeby rozwoju czytelnictwa.
7. Zostaną zorganizowanie trzy konferencje, jedna w każdym kraju partnerskim upowszechniających rezultaty, w których razem weźmie udział minimum trzysta osób.
8. Została zacieśniona współpraca 10 partnerów z trzech krajów w dziedzinie edukacji.

Wszystkie rezultaty i opis przebiegu projektu będą prezentowane na stronie internetowej

https://erasmus.poregizycko.pl/index.php/pl-pl/

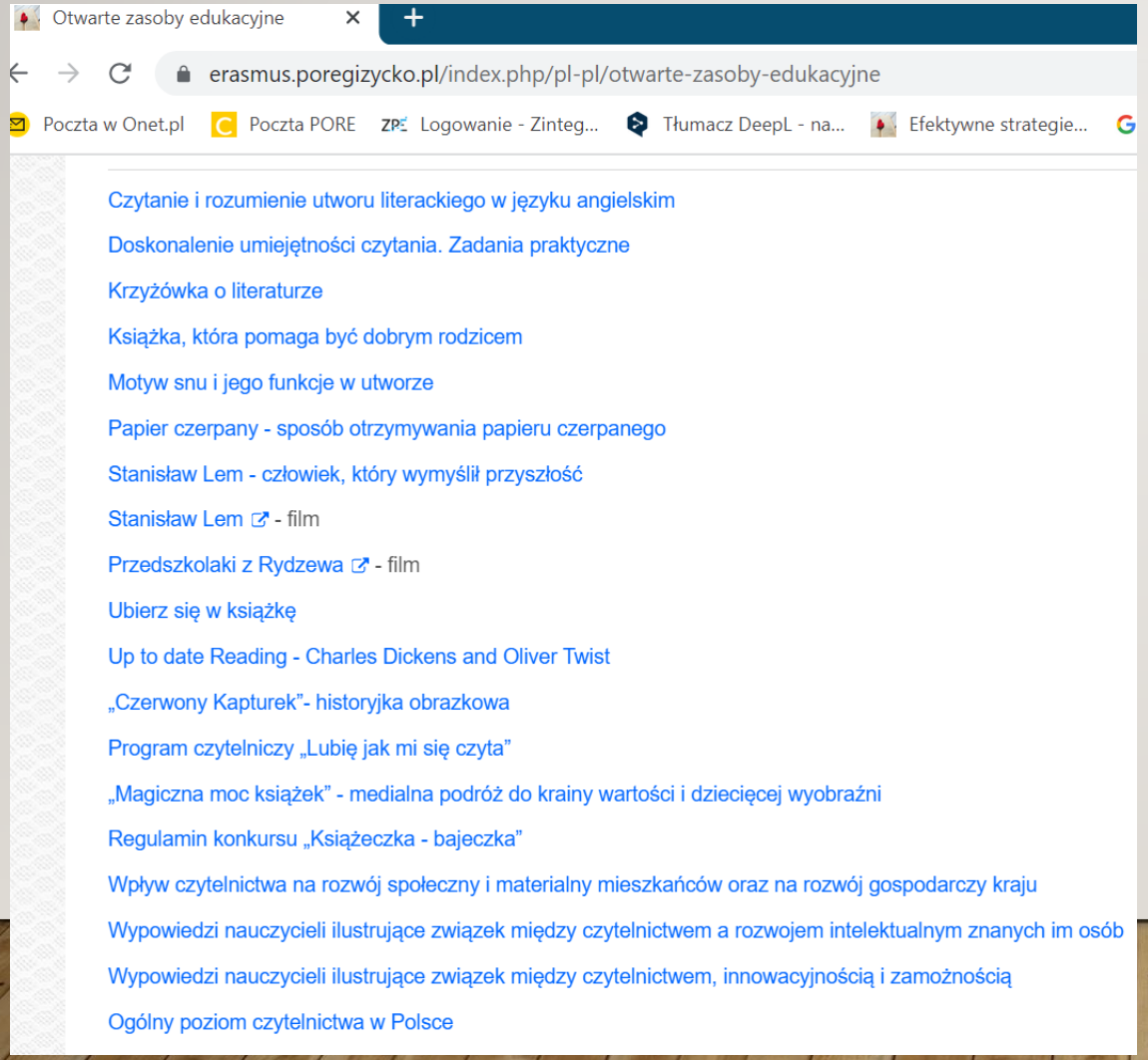

Informacja o zrealizowaniu projektu i dostępnych materiałach zostanie wysłana przy pomocy poczty elektronicznej:

1) do szkół i przedszkoli oraz bibliotek na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (min 2000 organizacji),
2) do powiatów w Polsce (380),
3) do szkół i przedszkoli w apskriis Alytus (miasto Alytus, rejon Alytus, rejon Druskininkai, rejon Lazdijai, rejon Varena),
4) do rejonów na Litwie (60),
5) do szkół w Rydze w Jełgavie,
6) do powiatów (novads) i miast wydzielonych na Łotwie (110 +9).

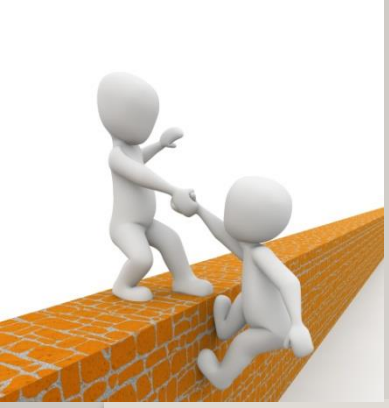

Mamy nadzieję, że dzięki projektowi będziemy skuteczniej pomagać naszym uczniom, zostać mądrymi a zarazem dobrymi i szczęśliwymi ludźmi.

A może również inni skorzystają z naszych doświadczeń i wskazówek.

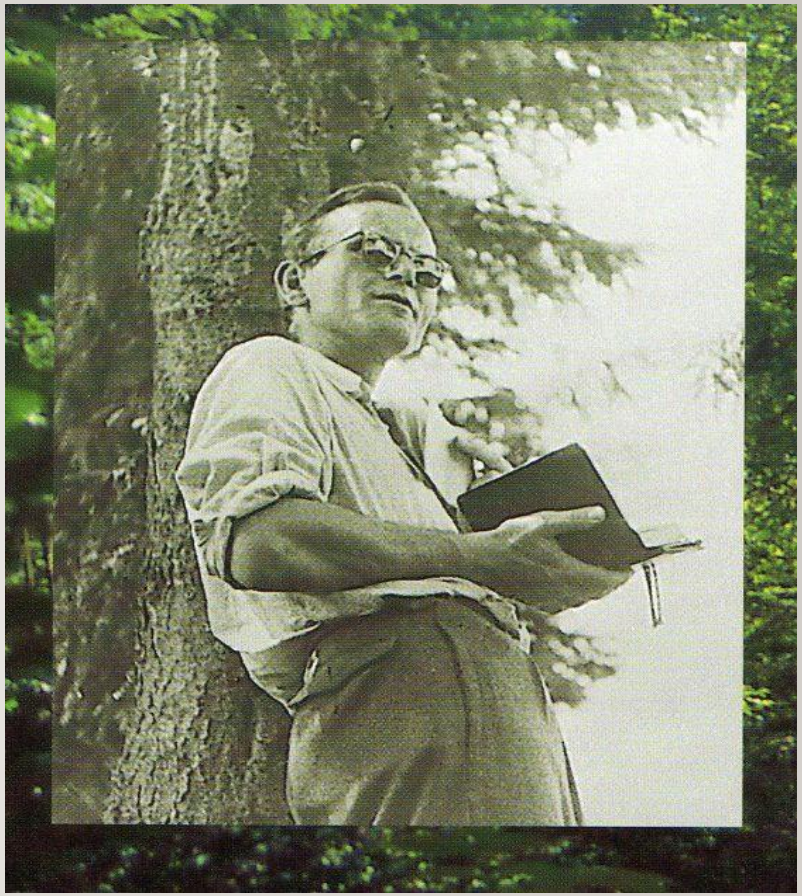

Vienas iš mūsų aktyvių skaitytojų - Karolis Wojtyla
Šventasis Jonas Paulius II
Nuotrauka - šaltinis: CENTRUM MYŚLI JANA PAWŁA
https://www.centrumjp2.pl/nieodplatne-plakaty/

Dziękuję za uwagę